

แนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
OPERATION GUIDELINES OF COMMUNITY HONEST LIVELIHOOD PROJECT
BASED ON PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY IN CHON DAEN
DISTRICT, PHETCHABUN PROVINCE

ชงโค เกตุทิพย์¹, โชติ บดีรัฐ²
Chongkho Kettip¹, Chot Bodeerat²
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม¹⁻²
Pibulsongkram Rajabhat University¹⁻²
E-mail: chongkho.k@psru.ac.th

ได้รับบทความ: 24 เมษายน 2562; แก้ไขบทความ: 28 พฤษภาคม 2562; ตอปรับตีพิมพ์: 15 มิถุนายน 2562
Received: April 24, 2019; Revised: May 28, 2019; Accepted: June 15, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนฯ และศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวม คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนานำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าสถิติ (t-test) และ (F-test) การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่แบบ LSD ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนฯ ในเขตอำเภอชนแดน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีต่อการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนฯ พบว่าประชาชนกลุ่มที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรูปแบบที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนฯ ในเขตอำเภอชนแดน พบว่า ด้านลักษณะโครงการมีการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ มีผู้นำในพื้นที่ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ด้านทรัพยากร มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และด้าน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนช่วยทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้พบปะ ช่วยเหลือกันในด้านารประกอบอาชีพมากขึ้น ก่อให้เกิดการร่วมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย

คำสำคัญ: แนวทางการดำเนินโครงการ, สัมมาชีพชุมชน, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The current study aimed to study the results of the community honest livelihood project based on philosophy of sufficiency economy, to study the factors that affect the of community honest livelihood project based on philosophy of sufficiency economy, to and study the guideline of the community honest livelihood project based on philosophy of sufficiency economy in Chon Daen District, Phetchabun Province. This research is quantitative research. 300 subjects were chosen for quantitative samples. The data were collected by using a questionnaire and analyzed through descriptive statistics: frequency, percentage, average, standard deviation, t-test, and F-test including Fisher's Least Significant Difference (LSD) and descriptive analysis. The research findings were found that the level of peoples' opinions, who participated in the project were at a moderate level. When considered by items, it was found that support and cooperation from various groups were at a high level by ranking. For the factors affecting the implementation of the community building livelihood project, it was found that people in the age group, status, education level, monthly income and the adequacy of income and expenses had different opinions with statistical significance at the level of 0.05. And the format that can be used as a guideline for community building livelihood project, it was found that in terms of the project characteristics, it was appropriate publicity to be known generally. Regarding support and cooperation from various groups, leaders in the areas are very supportive in their work. In terms of resources, the personnel related to community building livelihood projects have knowledge and skills in transferring knowledge. And in terms of benefits of participating in the community building livelihood project, it helps the people in the area to meet and help each other more in their careers causing a variety of career groups.

Keywords: Operation Guidelines, Community Honest Livelihood, Project Based Sufficiency Economy

บทนำ

ปัจจุบันนี้สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชนภาคการเกษตรในชุมชนมีภาวะความเสี่ยงของอาชีพภาคเกษตรกรรมที่เกิดจากการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิม เช่น ปลูกพืชเชิงเดี่ยว โรคพืช ราคาผลผลิตตกต่ำ การไม่มีอาชีพหรือรายได้เสริมหลังฤดูการผลิต และยังมีกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มอาชีพค่อนข้างน้อย ส่วนกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ยังไม่ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาอย่างเพียงพอ ส่งผลให้ประชาชนต้องเคลื่อนย้ายไปประกอบอาชีพในเมือง และมีส่วนราชการที่มีสถานะที่หรือศูนย์ฝึกอบรมซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ/แหล่งเรียนรู้การประกอบอาชีพได้ แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร ประกอบกับมีปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพที่เชี่ยวชาญและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านต่างๆ อยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน แต่มีส่วนน้อยที่สามารถถ่ายทอดให้คนอื่นนำไปทำตามให้สำเร็จได้

นโยบายรัฐบาลและนโยบายกระทรวงมหาดไทยด้านที่มุ่งแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับปากท้องของประชาชนในระดับล่าง โดยมีแผนงานที่สำคัญ คือ แผนงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งไดมอบให้กระทรวงมหาดไทยที่มีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้กำหนดให้การพัฒนาอาชีพครัวเรือน เป็น 1 ใน 3 ปัจจัยขับเคลื่อนวาระกรมการพัฒนาชุมชน มุ่งผลให้ “เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข” โดยดำเนินการภายใต้ “โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก คือ “รายได้” ทำให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยการสร้างอาชีพ ผ่านกระบวนการ “สร้างสัมมาชีพชุมชน” ภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” สอนอาชีพที่เขาต้องการอยากทำ ประกอบการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เมื่อถึงฤดูแล้งทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร ทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มีอาชีพเกษตรกรไม่สามารถทำการเกษตรได้ ทำให้ขาดรายได้ และประสบกับปัญหาหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน และใช้ในการลงทุนทำการเกษตร อำเภอชนแดนจึงเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่เข้าร่วมการขับเคลื่อนโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนฯ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในระดับครัวเรือน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้โครงการดำเนินไปได้อย่างประสบผลสำเร็จ รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนของอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อหาข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

สำรวจข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามผู้เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อวัดระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ซึ่งสร้างขึ้นภายใต้ 4 องค์ประกอบ คือ ลักษณะของโครงการ การสนับสนุนและความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ความเพียงพอของทรัพยากรในพื้นที่ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน โดยทำการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับมา และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลออกมาเป็นประเด็นตามสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านอื่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ รองลงมา คือด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ด้านลักษณะโครงการ และสำหรับความคิดของประชาชนที่มีต่อแนวทางการดำเนินโครงการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทรัพยากร ดังตาราง

ตารางที่ 1 : ความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนฯ
 ในพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งหมด 4 ด้าน

ข้อมูล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านลักษณะโครงการ	3.46	.59	ปานกลาง
2. ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ	3.58	.55	มาก
3. ด้านทรัพยากร	3.21	.77	ปานกลาง
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ สร้างสัมมาชีพชุมชน	3.47	.60	ปานกลาง
รวม	3.43	.63	ปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. รูปแบบที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ด้านลักษณะโครงการ มีการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ มีผู้นำในพื้นที่ของท่านให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ด้านทรัพยากร มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนมีความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน การมีโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนช่วยทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้พบปะและช่วยเหลือกันในการประกอบอาชีพมากขึ้น และก่อให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยมุ่งเน้น เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน และศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยประกอบด้วย การดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดเกี่ยวกับสัมมาชีพและสัมมาชีพชุมชน ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิด

และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาและการดำเนินงานพัฒนาชุมชน รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุมากกว่า 40 ปี อยู่ในสถานภาพสมรสแล้ว การศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษา มีอาชีพเป็นเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท โดยที่รายได้จะไม่เพียงพอกับรายจ่าย ส่วนใหญ่เป็นประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ การรับรู้ข่าวสารของโครงการจะรับรู้จากการประชุมหมู่บ้าน สำหรับเหตุผลที่เข้าร่วมคือ ต้องการอาชีพหลัก และอาชีพเสริม

โดยภาพรวมผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก สามารถแยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

- ด้านลักษณะโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ลำดับสูงสุด ได้แก่ โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนมีการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม ให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ แสงดาว น้ำฟ้า ได้กล่าวว่า ช่องทางการทราบนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการกองทุน หมู่บ้าน และชุมชนเมืองมากที่สุด คือ จากช่องทางการประชุม ซึ่งเป็นอีกช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ (แสงดาว น้ำฟ้า, 2551)

- ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าลำดับสูงสุด คือ ผู้นำในพื้นที่ของท่านให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ นิสรา ใจซื่อ ได้กล่าวว่า ผู้นำหมู่บ้านมีส่วน ผลักดันและสนับสนุนให้สมาชิกในหมู่บ้านดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสมาชิกในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ก็มีส่วนร่วมในการศึกษาและค้นหาปัญหาของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล งานพัฒนาหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สมาชิกในหมู่บ้านเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่จะผลักดันให้ หมู่บ้านประสบความสำเร็จ และความร่วมมือของทุกฝ่าย เป็นแรงสำคัญที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้เป็น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ยั่งยืน (นิสรา ใจซื่อ, 2557)

- ด้านทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าลำดับสูงสุด คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนมีความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอด

องค์ความรู้ ซึ่งบุคลากรในที่นี้หมายถึง ประชาชน ชุมชน ผู้นำสมาชิกชุมชน วิทยากรสมาชิกชุมชน รวมถึงประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ อิศรา เสยานนท์ และ ไพรินทร์ สมภพสกุล ได้กล่าวว่า ธุรกิจจะสามารถดำเนินงานได้ต้องมีปัจจัยในการดำเนินธุรกิจโดยทั่วไปปัจจัยในการดำเนินธุรกิจมี 4 ประเภทดังนี้ คน (Man) ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินธุรกิจ เพราะธุรกิจต้องใช้ความรู้ความสามารถจากบุคลากรในการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เงิน (Money) เงินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจอีกสิ่งหนึ่งเนื่องจากการประกอบธุรกิจต้องมีการนำเงินมาลงทุน วัตถุดิบ (Material) ในกระบวนการผลิตสินค้าต้องใช้วัตถุดิบเป็นปัจจัยนำเข้าในการผลิต ธุรกิจจึงต้องกำหนดแนวทางในการใช้วัตถุดิบอย่างเพียงพอและไม่สูญเปล่าเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) การกำหนดวิธีการในการดำเนินธุรกิจจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ นอกจากการพิจารณาจากวิธีการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยในการดำเนินธุรกิจแล้ว การบริหารจัดการก็จัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ (อิสรา เสยานนท์ และ ไพรินทร์ สมภพสกุล, 2553)

- ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสมาชิกชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าลำดับสูงสุด คือ โครงการสร้างสมาชิกชุมชนช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ได้พบปะและช่วยเหลือกันในด้านประกอบอาชีพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวถึง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สนับสนุน ส่งเสริมให้ครัวเรือนเป้าหมายที่ผ่านการฝึกอบรมที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทเดียวกันและประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง ให้มีการรวมกลุ่ม และสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพตามหลัก 5 ก เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการลงทะเบียน OTOP (กรมการพัฒนาชุมชน, 2549).

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ไม่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสมาชิกชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เว้นแต่ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเขตอุตสาหกรรม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2554)

ปัจจัยด้านอายุ มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะ

โครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2554)

ปัจจัยด้านสถานภาพ ไม่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ ได้กล่าวว่าผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้โดยประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุก ๆ ด้านแตกต่างกัน ยกเว้น ประชาชนที่มีเพศ และสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน แต่มีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน (เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์, 2560)

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร ได้กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2554)

ปัจจัยด้านอาชีพ ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านลักษณะโครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ เว้นแต่ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2554)

ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ได้กล่าวว่ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ โดย ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุก ๆ ด้านแตกต่างกัน ยกเว้น ประชาชนที่มีเพศ และสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน แต่มีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน (เสาวนารถ เล็กเลอลินธุ์, 2560)

ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภมาส เหล็นเรื่อง, ภูวนัฐ สมใจ, พงศ์พีระ ชูชื่น, ธวัชชัย นามสมุท, ยงยุทธ สนวนทอง, ผดุงศักดิ์ อิมเอิบ, นิวัตน์ สุพจิตร, วาทกานต์ ช่อแก้ว, วันชัย จงวิริยะ เจริญ และวิริยะ รามสมภพ ได้กล่าวว่ ปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน ของอำเภอนาดูนจังหวัด มหาสารคาม กรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการมีอาชีพรับจ้างรายวันการสละเวลาเข้าร่วมอบรมของผู้เข้าร่วมโครงการอาจจะทำให้เสียของรายได้ในวันนั้นไป อีกทั้งลักษณะโครงการเป็นการสะสมรายได้ในรูปแบบสหกรณ์จึงส่งผลให้รายได้ที่เกิดขึ้นไม่เพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละวัน (ศุภมาส เหล็นเรื่อง และคณะ, 2560)

ปัจจัยด้านสถานะในโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ไม่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เว้นแต่ด้านลักษณะโครงการ ด้านทรัพยากร ที่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารในการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ไม่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เว้นแต่ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ที่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้าง

สัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ไม่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ไม่มีผลต่อแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะโครงการ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ด้านทรัพยากร และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. รูปแบบที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

- ด้านลักษณะโครงการ คือ มีการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป
- ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ คือ ผู้นำในพื้นที่ของท่านให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี
- ด้านทรัพยากร คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนมีความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้
- ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน คือ โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ได้พบปะและช่วยเหลือกันในด้านประกอบอาชีพมากขึ้น และก่อให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้ค้นสรุปได้ว่า การศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านลักษณะโครงการ 2. ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ 3. ด้านทรัพยากร 4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน สรุปดังนี้

- ด้านลักษณะโครงการ คือ มีการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป การดำเนินการจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ด้วย เพื่อที่จะได้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประโยชน์สูงสุด และยังคงส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมทางด้านอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำไปประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

- ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ คือ ผู้นำในพื้นที่ของท่านให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ซึ่งผู้มาเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจของประชาชน คนในครอบครัวก็มีส่วนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

- ด้านทรัพยากร คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนมีความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ บุคลากรในที่นี้คือปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ตลอดจนในชุมชนมีกลุ่ม องค์กรที่คอยสนับสนุนและส่งเสริมด้านอาชีพ ส่งเสริมให้ประชาชนใช้วัตถุดิบเองในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อเป็นการลดต้นทุน

- ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน คือ โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ได้พบปะและช่วยเหลือกันในการประกอบอาชีพมากขึ้น ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย และประชาชนยังมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่องค์กรต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยในแต่ละด้านมีข้อค้นพบ คือ ด้านผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้พบว่า การสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชาชนกลุ่มที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านลักษณะโครงการมีการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ มีผู้นำในพื้นที่ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ด้านทรัพยากร มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ได้พบปะ ช่วยเหลือกันในการประกอบอาชีพมากขึ้น ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนในการเพิ่มความหลากหลายของการส่งเสริม สัมมาชีพระดับครัวเรือน และชุมชน โดยเฉพาะสัมมาชีพที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนในพื้นที่ นำทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนมาใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้ คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป การดำเนินการจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในพื้นที่ เพื่อที่จะได้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนควรเป็นผู้มีความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ บุคลากรในที่นี้คือประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ตลอดจนในชุมชนมีกลุ่ม องค์กรที่คอยสนับสนุนและส่งเสริมด้านอาชีพ ส่งเสริมให้ประชาชนใช้วัตถุดิบเองในท้องถิ่นมาแปรรูป เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการสร้างสัมมาชีพให้กับคนในชุมชน เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเรื่องการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากผู้สูงอายุในชุมชนสู่คนรุ่นใหม่ การวิจัยเรื่องการสร้างสัมมาชีพให้กับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพตลาดนัดเคลื่อนที่จตุจักร การวิจัยเรื่องการสร้างสัมมาชีพในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขายอาหารริมทางสายหลักต่าง ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2548). **คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ตามแผนปฏิบัติการกรมการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2559). **แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- นิสร ใจซื่อ. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2554). **การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- แสงดาว น้ำฟ้า. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. **รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อิสรา เสยานนท์ และ ไพรินทร์ สมภพสกุล. (2553). **การสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของธุรกิจโฮมสเตย์ : กรณีศึกษาโฮมสเตย์บริเวณตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.